

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

tractari potuiffet. Jam sine ulteriori præloquio ad meditationem Paſſionis Dominicæ nos conferemus, quæ tripartitò dividi poteſt: ut ſit

- I. Conſiſtorialis proceſſus.
- II. Petri lapſus.
- III. Judæ interitus.

J. J.

Exegeſis.

TRibus nos judiciis ſubjiciendi ſumus, partim in vita, & in præſente, partim poſt mortem, & in alterò mundo. In hoc mundo judicium Dei incipit à domo Dei, 1. Petr. 4. v. 17. 1. Cor. 11. v. 31. poſt obitum ſequitur judicium noviffimum, ubi omnes manifeſtari nos oportet ante tribunal Chriſti, 2. Cor. 5. v. 10. Et hoc ipſum excipit judicium æternum, in ſtagno, ardente ſulphure & igne, quæ mors eſt ſecunda, Apoc. 21. v. 8.

Verùm Servator noſter inde nos liberavit, dum triplici judicio pro nobis ſe ſiſtere voluit.

1. *Coràm judicio paterno.* Id factum in horto Oliveti, ubi judicium audivit, quòd calicem crucis bibere, & pro lapſo genere humano mortem ſuſtinere deberet, unde ipſi ſudor ſanguineus expreſſus, ut guttæ quoque in terram deciderint.

2. *Coràm judicio Eccleſiaſtico:* ubi Princeps Sacerdotum, Scribæ, & totum Syne-drium unanimiter ipſum condemnarunt, & mortis reum pronunciarunt.

3. *Coràm judicio Politico:* ubi Romano Præſidi Pontio Pilato traditus, poſt toleratam flagellationem, doloroſam ex ſpinis

coronationem, & multa opprobria, ad mortem ignominioſiſſimam crucis condemnatus fuit.

De primo judicio, quod coràm Patre ſuo cœleſti ſuſtinuit, antè octiduum egimus. Jam ſequitur, quomodo ad judicium Eccleſiaſticum abductus fuerit. Hinc Evangeliftæ: Cohors autem, & tribuni, & miniſtri Judæorum, comprehenderunt Jeſum & ligaverunt eum, & adduxerunt eum ad Annam primùm, deindè ad Caipham, Principem Sacerdotum, ubi Scribæ & Seniores convenerant.

Hic ſex membra ſedulò obſervemus:

1. *Ligationem.* Judas illis ſignum dederat, quod ſi osculatus Dominum fuerit, non multùm ceſſarent, ſed continuo manum injicerent, & tenerent eum, ne iterum elaberetur. Id non inſuper habuerunt. Cohors enim, & tribuni, & miniſtri Judæorum comprehenderunt Jeſum & ligaverunt eum. Hic perpendite Dilecti! quomodo Servatorem dilectiſſimum tractaverint! Erat enim magna cohors, ſicut ſupremus tribunus in fonte *χιλιαρχου* vocatur, quibus ſe adjunxerant *επατηροι τε* *ηγε*, ſicut Lucas refert: illi igitur omnes procul dubio operam ſuam junxerunt, & ita Dominum conſtinxerunt, ut elabi ipſi minus potuerit. Nonnullos conjunctis viribus ipſi manus poſt terga revinxiffe, alios laqueos collo ejus injeciſſe, alios catenis ipſum ligaffe, nocte tenebroſa ipſum immifericorditer per lutum & lapides, ad Palatium Caiphæ traxiſſe, multisque verberibus affeciſſe, probabile eſt, ſicut hæc de re conqueritur, Pſal. 22. v. 13.

Vincula hæc Chriſti probè conſiderabimus, ſunt enim

1. *Vincula dilectionis.* Facillimè equidem vincula hæc dirumpere potuisset, veluti Simson, cum eum Philisthiim novis funibus ligaverant. Jud. 16. v. 9. Verùm ingens eum in nos amor coëgit, ut ultrò ea sustinerit, ad nostram instructionem, ut & nos vincula, quæ propter Evangelium injiciuntur nobis, patienter sustineamus & sufferamus, considerantes, quod non velut fures, & homicidæ & malefici patiamur, sed ut Christiani, 1. Petr. 4. v. 15.

Hæc gloria nostra est, Eph. 3. v. 14. Et quemadmodum Josephus aliquamdiu catenis ferreis constrictus, tandem à Pharaone exaltatus est, catenâ aureâ de collo ejus suspensa, Gen. 41. v. 42. Ita & vincula & catenæ, quas Evangelii causâ hîc ferre cogimur, in gaudium & gloriam cœlestem commutabuntur, 2. Cor. 4. v. 17.

2. *Vincula consolationis.* Nos per lapsum Protoplastorum Diaboli mancipia evaleamus, ab ipsiusque laqueis captivi tenebamur ad ipsius voluntatem, 2. Tim. 2. v. ult. Quin & catenis noctis, tanquam ipse, constricti in tartarum detrudendi eramus, 2. Petr. 2. v. 4. sed ecce! Christus vicem nostram subiit, & ultrò se vincendum tradidit, quò à vinculis peccatorum, mortis & inferni redempti, animæ nostræ in fasciculo viventium custoditæ apud Dominum semper sint, 1. Sam. 25. v. 29. Quod grato animo recolentes, cum Davide dicamus: Aperuisti vincula mea, Psal. 116. v. 16. 17.

3. *Vincula exhortationis.* Quia Christus nos semel de vinculis & laqueis peccatorum & mortis & inferni redemit, ne malitiosè iisdem denuò implicemur, trahentes cum filiis sectæ hujus, iniquitatem in

funibus vanitatis, & quasi funibus plauti peccatum, Esa. 5. v. 18. sed firmâ fiduciâ Christo nos alligemus, quasi palmes viti, Johan. 15. v. 4. Dicentes cum Paulo: Certus sum, quod neque mors, neque vita, Rom. 8. v. 39. Vincula quoque dilectionis & pacis ne dissolvamus, sed velut spirituales fratres & sorores unanimiter cohabeamus, quoniam illic mandavit Dominus benedictionem & vitam, usque in seculum, Psal. 133. v. ult.

II. *Præsentationem,*

1. *Coram Hannâ,* qui quidem jam extrâ officium constitutus erat, interim tamen adducunt eum ipsi, quo assentatiunculâ hæc gratiam ejus aucupentur, eique lætitiâ creent. Procul dubio pleni exultationis cum Palæstinis dixerunt: Tradidit Deus inimicum nostrum in manus nostras, Jud. 16. v. 23.

Adhuc hodie impios lætari conspiciamus, quando piis adversa oboriuntur, ut dicant: Euge, euge, viderunt oculi nostri, Psal. 35. v. 21. Id fideles sæpè perturbat, ut animis cadant, dicentes cum Assaph: Ergò sine causâ mundavi cor meum, præprimis quando vident, impios florere & felices esse, Psal. 73. v. 13. Verùm quando Christum inspicimus, idem ipsi accidisse deprehendimus, idèò in patientiâ custodientes animam nostram, communicantes passionibus ejus gaudeamus, ut & in revelatione gloriæ ejus gaudeamus exultantes, 1. Petr. 4. v. 13.

2. *Coram Caipha,* qui aliàs genuino nomine Joseph appellatus, quia verò cognomen Caiphas sive Cajaphas vulgo notius fuit, Evangelistæ omisso prænomine, cognominis modò mentionem facere volue-

luerunt, quod interpretativè est vestigator: sic nomen gessit cum omine, Christo enim velut cervæ maturinæ tamdiu insidiatus est, dum eam ceperit & occiderit, Ps. 22. 1.

Describitur autem Caiphas

1. *Ratione conjugii*, habebat enim in matrimonio filiam senioris Pontificis Hannæ, idèò Hanna socer ejus vocatur.

Hæc catena per connubia ita conglutinata erat, proptereà nemo alteri adversari volebat: interim innocens Servator pati cogitur, sicuti adhuc hic atque ille in causa optimâ jus suum obtinere nequit. Quâ de causâ? Contraria pars haber affinem, fratrem, sive familiarem in Senatu, hunc judex irritare non vult. Interim patitur justus. Sed quilibet caveat sibi, ne hoc modo delinquat. Qui patrem aut matrem, filium aut filiam plus amat, quàm me, non dignus me est, Matth. 10. v. 39.

2. *Ratione Vaticinii*. Erat hic Caiphas idem ille, qui consilium dederat Judæis, quia expedit unum hominem mori pro populo. De hoc vaticinio legitur Joh. 11. v. 47. & seqq. Non tamen hoc eum vatem efficit, sicut nec de asinâ Bileam dici potest, hominem fuisse, quia locuta est, Num. 22. v. 28. Intereà tamen videmus, quomodo Deus impiorum consilia in bonum finem dirigat. Caiphas consilium Dei minus intelligebat, sed autumabat, si Jesus Nazarenus extinctus foret, pacem publicam eò firmiorem fore, nec à Romanis periculum ullum pertimescendum. Sed Deus longius prospiciebat. Jesus enim atique moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erât dispersi, congregaret in unum, Joh. 11. v. 51.

3. *Ratione præsidij*. Erat enim Princeps

Sacerdotum, ubi Scribæ & Seniores convenerant. Ex Dei instituto unus tantum summus Pontifex esse debebat, & illo moriente, alius è stirpe Aaronis deligendus erat, Exod. 40. v. 1. 5. Num. 35. v. 25. Verùm ut tùm temporis plurimus auro venit honos, sic alter alteri per hoc medium palmam præcipere potuit, uti videmus 2. Macc. 4. 8. 24. & hoc modo Caiphas quoque ad Sacerdotiũ pervenit, ut Josephus testatur.

Idea est Ecclesiæ Pontificiæ, ubi omnia pecuniæ obediunt, hinc Mantuanus:

Venalia nobis

Templa, Sacerdotes, altaria, sacra, coronæ,

(Deusq;

Ignes, thura, preces, Templum venale, Unde Brigitta rectè dixit, Papam omnia præcepta in unum contraxisse, nimirum, da pecuniam. Sicut sanguisugæ duæ sunt filiae dicentes: Affert, affert, Prov. 30. v. 15.

III. *Examinationem*, in quâ occurrit

1. *Pontificis questio*, quæ gemina est, quærit enim Servatorem

1. *De Apostolorum grege*: quare illos sibi adsciverit, & quare illi discesserint, cur nullus eorum defensionem ejus suscipiat, Hoc ipso eum seditionis reum agere vult, sicut paulò ante Judas Galilæus & Theudas in crimine hoc deprehensû erât, Act. 5. 36. 37.

2. *De novâ lege*, quid hæctenus & ex cujus jussu prædicaverit, sicut ex professo ad eum mittunt, quæ sit: In quâ potestate id facis? Et quis dedit tibi hanc potestatem? Matth. 21. v. 23.

Videmus hæc facillè causam inveniri posse, si alicui malè cupiamus. Ut canem ferias, facillè baculum invenies. Summi Pontifices, Christum velut maleficium cepe-

ceperunt & ligarunt, jam quærunt demum quid fecerit, ideoque conquirunt, quod possunt, quo causam suam malam colorare possint. Ubi ita fieri amat, vis justitiæ prævalet, leges languent, & egreditur judicium perversum, Hab. 1. v. 4.

2. *Christi responsio.* Primam quæstionem, discipulos suos concetnente, Christus silentio præterit, eoq; nos docet, si de proximo non multum bonificamus, ut eum quoque convitiis non proscindamus, sed omnia in meliorem partem interpretemur. Qui convitiatur proximo suo, stultus est: vir autem prudens tacebit, Prov. 11. v. 12.

Ad alteram verò quæstionem directè respondet, inquit: Ego palàm locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga, & in templo, quò omnes Judæi conveniunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt, quid locutus sum ipsis: Ecce, hi sciunt, quæ dixerim ego.

Nos quoque vitæ integritati studeamus, ut non modò tranquilla conscientia gaudeamus, sed & hostibus veritatis os obstruere possimus, quo vereantur, nihil habentes malum dicere de nobis, Tit. 2. v. 8.

O quanti æstimanda est rectè factorum conscientia! Quantus decor, si quis hostibus veritatis in os dicere potest: Quis vestrùm arguet me de peccato? Joh. 8. v. 46.

--- Hic murus aeneus esto,

Nil conscire sibi, nullâ pallefcere culpâ. Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, 2. Cor. 1. v. 12.

2. *Secuta percussio.* Postquam enim Servator ita apologeticè respondit, unus adstans ministrorum, dedit alapam Jesu,

dicens: Sic respondes Pontifici? Sed Christus moderatè perferens ait: Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem benè, quid me cædis? Exhorrescat cælum, & contremisecat terra de Christi patientiâ & servi impudentiâ. Vix auditum puto, captum & vincum verberari coràm ipso judicio, ubi justitia vel maximè observari debet, imò coràm Consistorio Ecclesiastico, ubi claves scientiæ haberi, & æquum ab iniquo secerni conveniebat. Verùm hoc ipso Prophetia Michæ impleta est: Baculo percutient super maxillam judicis in Israel, Mich. 5. v. 1.

Nos peccatis nostris commiseramus, ut infernales Diaboli satellites, colaphis ignitis faciem nostram cæderent: sed Christus ab iis nos liberavit per colaphos, quos in passione sua sustinuit. Ideò grato animo id recolentes, vicissim injuriam ob nomen ejus pati ne recusemus. Per tribulationes enim nos in Regnum Dei intrate oportet, Act. 14. v. 22.

IV. *Accusationem*, quam Evangelista trifariam describit,

1. *Ratione Autoris.* Nempè Principes Sacerdotum, & Seniores & omne Concilium autores accusationis sunt. Quia verò probè norunt, neminem in propria causa accusantis & judicis partes obtinere posse, ideò falsos testes in medium adducunt, qui mendaciis Christum impudentissimè onerant, sicut Diabolo semper in more fuit, ut si veri nihil imputare potuit, mendaciis & falsis testimoniis rem egerit, ideò Spiritus mendax appellatur, 1. Reg. 22. v. 22.

Fuge hoc vitium Diabolicum, mi Christiane! Labium enim veritatis firmum erit

erit in perpetuum, sed ad momentum lingua vana, Prov. 12. v. 29.

2. *Ratione tenoris*, Christum enim dixisse asserunt: Ego dissolvam templum hoc manu factum: & post triduum aliud, non manu factum ædificabo. Hoc mendacium impudentissimum erat, Dominus enim non dixerat: Dissolvam templum hoc, neque templum externum Judaicum intellexerat: sed templum corporis sui, uti Johannes explicat, Joh. 2. v. 21. hoc ait, Judæi dissolvent, i. e. occident, & ego erigam tertio die, sicut quoque factum est. Mortuus enim est pro peccatis nostris secundum Scripturas, & resurrexit tertiâ die, juxta Scripturas, 1. Cor. 15. v. 3. Id adhuc hodiè hæreticis familiare est, ut Scripturam allegent more Diabolico, Matth. 4. v. 6. vel ad minimum verba in alienum sensum detorqueant, quo simplicioribus imponant, eosque à veritate abducant, ut Galatis factum, Gal. 3. v. 1.

Nos literæ inhærescamus, & non decipiemur.

- - - Multos speciosa fefellit

Glossa, Dei verbo nitere, tutus eris. Si enim manseritis in sermone meo, veri mei Discipuli estis, Joh. 8. v. 32.

3. *Ratione valoris*, qui judicandus

1. *Ex ipso mendacio*. Convenientia enim testimonia non erant. In Proverbio dicitur: Mendacem oportet esse memorem. Hoc falsi hi testes minus observarunt, ideò quoque testimonia non convenerunt, sed quilibet manu palpare quali poterat, pura putata mendacia esse. Hoc successu mendacia instituuntur. Sir. 20. v. 27.

2. *Ex sensu proprio*. Non enim Servator ita dixerat, ut falsi hi testes accusabant, sed

his verbis usus fuerat ad Judæos: Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud: ille autem dicebat de templo corporis sui, Joh. 2. v. 22.

Quando igitur à falsis testibus mendaciis gravaris, cogites velim, & Christo simile quid accidisse, & dic cum Davide: Obmutescam & non aperiā os meum, quia tu facies, Psal. 39. v. 10. Solatium vero cape ex rectè factorum conscientia. Hüte dich vor der Zhat / der Lügen wird wol rath. Beati estis, cum vobis maledixerint homines mentientes, Matt. 5. v. 12.

3. *Ex Christi silentio*. Surgens enim Princeps Sacerdotum, ait illi: Nihil respondes ad ea, quæ isti adversum te testificantur? Jesus autem tacebat. Manifestum mendacium erat, ideoque id Christus nullâ responsione dignum judicat. Benè enim tacet, qui defensione non eget, ut Augustinus ait,

Nos coram judicio Dei obmutescere debuissimus, sicut conviva ille, qui veste nuptiali destituebatur, Matth. 22. v. 13. Per legis enim accusationem omne os obstruitur, & reus fit omnis mundus Deo, Rom. 3. v. 19. Job. 9. v. 3.

Ne verò hoc nobis accideret, Christus hic tanquam surdus non audit, & sicut mutus non aperiens os suum, Pl. 38. v. 15. Sed & simul exemplum nobis præbuit, ut simus veloces ad audiendum, tardi verò ad loquendum, Jac. 1. v. 19. Nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum, Prov. 16. v. 26.

V. *Condemnationem*, ad quam pertinet

1. *Pontificis adjuratio*: ubi notanda

1. *Formula*. Adjuro, inquit, te, per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei. Lyra testis est, Hebræos specularem adjurandi modum habuisse, sicut

in summo Pontifice Eli, 1. Sam. 3. v. 17. & Paulo, 1. Theff. 5. v. 27. apparet, q. d. ille: Præcipio tibi in nomine Dei sanctissimo, & quam grata tibi gratia Dei est, ut veritatem mihi dicas, an Filius Dei sis, vel non. Verba hæcce religiosa videbantur, verum hypocrita fuit, qui sub verbis hæcce blandioribus gladium abscondit, Pl. 55, 22.

Tales hypocritæ adhuc hodie occurrunt, qui gloriam Dei præterdunt, sed sub hoc prætextu falsam doctrinam, & suam gloriam conservatum eunt. Ideo à fructibus eorum cognoscamus eos, quamvis enim in vestimentis ovium veniant, tamè intrinsecus lupi rapaces sunt, Mat. 7, 15.

2. *Replica.* Ante contiguerat, quia illud quod falsi testes in medium attulerant, veritati repugnabat. Jam vero ubi summus Pontifex eum adjurat, ut confessionem suam edat, quis sit, illico paratus respondet dicens: Tu dixisti. Verum tamen dico vobis: A modo videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli, q. d. Idem ille sum, quem inquiris, & quamvis jam in misera servi forma tibi ante oculos verfer, attamen aliquando tempus veniet, ubi conspicietis me ad dextram virtutis Dei, venientem in nubibus cæli, judicem vivorum & mortuorum, ibi adspicietis ad me, in quem confixistis, Zach. 12. v. 10. Joh. 19. v. 37.

Discimus hinc, quod & nos tempore necessitatis parati debeamus esse ad satisfactionem omni poscenti nos rationem, de ea, quæ in nobis est spe, & fide, 1. Petr. 3. v. 15. Corde enim creditur ad justitiam, ore confessio fit ad salutem, Rom. 8. v. 10.

2. *Unanimis conclamatio.* Ubi describitur

1. *Pontificia sententia.* Is enim vestimenta sua scidit, dicens: Blasphemavit. Quid

adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiam. Quid vobis videtur? In V. T. Judæis usitatum fuit, ut vestimenta scinderent, quando aut magno luctui immergerentur, aut nefandam blasphemiam auribus sentirent: prioris exemplum habemus in Iacobo, Gen. 37, 34. posterioris in Hiskia, Esa. 37, 1. Verum summo Pontifici prohibitum erat, ne vestimenta scinderet, Levit. 10, 6. & 21, 10. sed Caiphas præ nimia effervescencia hujus in memor vestem suam lacerat, eoq; indicaturus est, quantæ sibi abominationi hæc blasphemia sit.

Idea hac in parte est Romani Pontificis, qui omnia facta & sædera sanctiora rumpere minus veretur, & si pedibus in suam sententiam ire, & decreta ejus approbare nolim, pleno ore, blasphemiam, blasphemial ingeminat. Sed ad ravim usque clamare pergant, nos ex adverso oramus eum Davide: Adjuva me Domine Deus, Pl. 109, 26. 27.

2. *Cæterorum complacentia.* Omnes enim illum condemnarunt, dicentes: Reus est mortis. Hæc sententia decisiva est, quæ in Consistorio Ecclesiastico super Dominum lata est. Et si enim de Nicodemo & Josepho ab Arimathia Lucas refert, quod non consenserint consilio & Actibus eorum, Luc. 23, 51. quorum sine dubio plures Synedrio interfuerunt, attamen totum Concilium id ita decrevisse pronunciat. Idem adhuc hodie evenire amat in aulis Principum & civitatibus, ut aliqui violenter agant; si bene sit, sibi adscribunt; sin male, totum senatum id fecisse, dicunt. Verum hic quodlibet Senatus membrum conscientia suæ rationem habeat, necesse est, & rebus iniquis mascule se opponat, sicut Paphnutius in Concilio Niceno cælibatum decernentibus se opposuit, solus evincens: Ca-

Castimoniam esse viri cum legitimâ uxore cubitum. Ita si vir conscientiosus adest, qui rebus injustis non consentit, cæteri omnes nihil decernere possunt, talis servat bonam conscientiam & existimationem, quæ magis permanebit, quàm mille thesauri pretiosi & magni, Sir. 43. v. 15.

3. *Nocturna tribulatio.* Postquam enim Consistoriales illi sententiam judicalem super Dominum tulerant, aliquantisper quieti se tradunt: intereâ tamen, ne quid passioni Domini decedat, ministris injungebant, ut vigiles Dominum custodirent, qui ne somno obruantur, omnem petulantiam & nequitiam in Dominum exercuerunt, & variis modis vexarunt. Id describunt Evangelistæ

1. *Speciatim, & quidem*

1. *Ratione factorum,* quod Christum afflixerint

1. *Faciem conspuendo.* Hoc signum extremæ ignominie & opprobrii fuit. Vide Deut. 25. v. 9. ita nefarii hi homines, ex merâ malitiâ & contemptu in faciem Christi expuerunt, in quam Angeli desiderant prospicere, 1. Petr. 1. v. 12. ut impleretur vaticinium Esaiæ, ubi Messias dicit: faciem meam non abscondi à contumeliis, c. 50. v. 6.

2. *Colaphos impingendo.* Nos ab Angelo Satanae in inferno colaphizati debuimus, 2. Cor. 12. v. 7. At ecce! Servator vicem nostram subiit, & colaphos sustinuit, ut nos ab iisdem liberaret.

Namque per hos colaphos caput est sanabile nostrum,

His alapis nobis libertas maxima plauisit. Ipse enim vulneratus est propter iniquitates nostras, Esa. 53. v. 5.

3. *Oculos contegendo.* Idem adhuc hodie

faciunt illi, qui in tenebris peccant, putantes consilium suum à Domino abscondere, Esa. 29. v. 15. idè securè in diem vivunt, dicentes: Non videbit Dominus, nec intelliget Deus Jacob, Psal. 94. v. 7. Non verò meminerunt, oculos Domini multò plus lucidiores esse Sole, Sir. 23. v. 29.

2. *Ratione verborum.* Faciem enim Christi contegendo, certatim palmas in eam dederunt, dicentes: Prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percussit?

Hoc verò vehementer mordet & perturbat animum honestum. Verba susurrantis sunt quasi vulnera, Prøv. 18. v. 8. imprimis, quando omnis generis sarcasmi & illusiones miscentur, hoc ipso afflictis afflictio augetur, sicut legimus de Saule & Samfone, quod mori, quàm ejusmodi sarcasmos audire maluerint, 1. Sam. 31. v. 4. Jud. 16. v. 25. seqq.

2. *Summatim.* Evangelistæ enim omnia referre horrent, idè abrumpunt, præsertim Lucas, dicens: Et alia multa blasphemantes, dicebant in eum.

Hinc conjiciendum, quod adeò sædè & impudenter cum Servatore egerint, ut S. Lucas calamum commodare turpitudini huic vereatur. Die verò novissimo omnia in apicum producentur, quæ jam delitescunt, 1. Cor. 4. v. 5.

Nos solatium hinc hauriamus, quando tot delicta nostra sunt, ut intelligere & numerare ea non valeamus, Psal. 19. v. 13. Servator Jesus innumerabiles etiam dolores sustinuit, iisque solvit, quod nos peccaramus, ut jam nulla condemnatio sit in iis, qui in Christo Jesu sunt, Rom. 8. v. 1.

VI. *Matutinam recapitulationem,* circa quam observemus

1. *Consultationis tempus*, nempè mane factò consilium inierunt.

Hic perspicimus, quàm indefessi hostes Christi sint ad scelera sua peragenda.

Primæ illi sessioni in Palatio summi Pontificis satis diu interfuerant, & serò discesserant, ut somno sepultos illos esse credidisses: Verum somnus non adedò dulcis est ipsis, quin die illucescente denuò conveniant, nullam molestiam inde sentientes.

Hic adhuc hodie mundanorum mos est. Ah quàm indefessi, quàm alacres illi sunt ad malum perficiendum? quàm astutè sceleribus suis invigilant, ut etiam nocte, super cubilia sua mala tractare non cessent, Mich. 2. v. 1. Oculi eorum in pauperem speculantur, Psal. 10. v. 8. Aures eorum circumcisæ sunt, ut verbum Dei non audire possint, Jer. 6. v. 10. Osmaledictione plenum est, & fraude & dolo, sub linguâ eorum labor & dolor, Psal. 10. v. 7. Manus plenæ sanguine, Esa. 1. v. 15. Pedes veloces ad currendum in malum, Prov. 6. v. 18. Summa: Corpus & anima, & omnes internæ & externæ facultates ad malum proclives sunt, & malum agendo fatigant se, Jer. 9. v. 5.

Quam promptus fuit Absolom ad persequendum Patrem suum? 2. Sam. 16. v. 13. quàm negotiosus fuit Achitophel in supeditando ad id consilio? 2. Sam. 17. v. 21. Quam callidus David, cum Bathsabeæ stuprum intulisset, ut Uriam nato suspenderet adunco? 2. Sam. 11. v. 6. Quàm solitè duo senes iudices observabant Susannam, ut libidinem suam in eâ explerent? Susann. v. 12. seqq. Ecce, ita filii hujus seculi prudentiores sunt filiis lucis in generatione suâ, Luc. 16. v. 8.

2. *Senatorum chorus*. Quinam consilium inierint adversus Christum, nimirum omnes Principes Sacerdotum, & Seniores populi. Non abs re esse videtur, quando tot eruditione, autoritate & senio præstantes conveniunt. Verùm & illi errori obnoxii sunt, juxtà illud Davidis: Profectò filii viri sunt mendacium, Psal. 62. v. 10.

3. *Intentionis scopus*. Convenerunt enim adversus Jesum, ut eum morti traderent. Ipsi enim non licuit interficere quenquam, Joh. 18. v. 32. Quò verò scopum suum obtinerèt, consilium inierunt, quem prætextum Pilato exponere velint, quò eum in partes suas pertrahant.

Hæc falsæ Ecclesiæ proprietas est, ut semper sanguinem sitiat. Cain initium fecit, quem omnes tyranni secuti sunt, in hodiernum usque diem. Verba enim impiorum insidiantur sanguini, Prov. 12. v. 6.

4. *Procedendi modus*, in quo advertenda

1. *Duplex questio*: duxerunt enim illum in concilium suum, & quæ siverunt ex illo: 1. *Si tu es Christus, dic nobis?* Id nequiquam discendi gratiâ fecerunt, tantum enim ab eo viderant & audierant, ut non ignorarent, quis esset, nempè Magister, qui à Deo venerat, quia viam Domini in veritate docebat, nemo enim poterat signa talia facere, nisi fuerit Deus cum eo, teste Nicodemo, Joh. 3. v. 2. sed quia honorem Messis ipsi invidabant, quæstione hæc ipsi retia tendebant, hæc intentione, ut si Messiam se profiteretur, apud Romanos ipsum accusarent, siquidem Messiam se à Romanorum jugo liberaturum esse, opinabantur.

2. *Quæ*

2. Quærent ? *Tues Filius Dei ?* De hac quaestione jam ante Servator cum Judæis acriter disputaverat. Dicente enim Domino : Ego & Pater unum sumus : sustulerunt illi lapides, ut lapidarent eum, Joh. 10. v. 30. seqq.

2. *Duplex Christi responsio.* Ad primam quaestionem, ubi interrogaverant, *Tues Christus ?* respondet Dominus : Si vobis dixerò, non creditis mihi : si autem interrogavero, quid Scriptura de Messia referat, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Scio enim constitutum apud vos esse, ut me interficiatis, ideo optimum fere esset, si plane tacerem. Quia vero meus & Patris mei honos requirit, palam confiteor, me Christum sive Messiam esse, quod & illico miraculo probare possem : Verum jam Passionis tempus adest, & à modo videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei. q. d. Dominus : Brevi alia rerum facies erit, quando tertia die resurrexero à mortuis & ad dextram Dei Patris post ascensum in cælos sedero, ibi videbitis, in quem transfixeritis, Joh. 19. v. 37.

Solacium hinc haurite, Dilecti ! non semper præsens rerum status durabit, ubi impij dominabuntur. Minime, Jesus noster aliquando judicio suo irrumpet, & pluet super peccatores laqueos, ignem & sulphur & Spiritus procellarum, Psal. 11. v. 6. At nos fideles suos, à dextris suis sistet, & cum gaudio introducet in vitam æternam, Matth. 25. v. 35.

Ad alteram vero quaestionem magis adhuc dilucide responderet, inquit : Vos dicitis, quia ego sum, quo ipso ad scrutinium propriæ conscientia ipsos revocat : q. d.

quid opus est, ut multum quaeratis : Conscientia vestra convincit vos, me illum ipsum esse de quo quaeritis, videlicet diu desideratum Messiam.

Hoc iterum in consolationem nostram vergit. Ratione peccati famosa nomina gerimus, & vocamur, filii iræ, Eph. 2. v. 3. filii Belial, Deut. 32. v. 13. filii gehennæ, Matth. 23. v. 15. Verum quia æternus Dei Filius carnem & sanguinem nostrum assumpsit, hoc ipso nobis adoptionem acquisivit, ut Filii Dei nominemur, 1. Joh. 3. v. 1.

Si autem filii, & hæredes, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, Rom. 8. v. 17.

5. *Consequens eventus.* Ubi enim rem altius paulò perpendere, & de infensissima in Christum ira cessare debebant, magis exasperabantur, unanimiter dicentes : Quid adhuc desideramus testimonium ! Ipsi enim audivimus de ore ejus. Hoc ipso confirmantes, decretum de Christo interficiendo executioni dandum.

O Dilecti ! multi adversus nos testes insurgunt, qui nos convincunt, quod peccaverimus, peccatisque nostris mortem æternam promeriti sumus. Diabolus nos accusat, Apoc. 12. v. 10. Conscientia nos damnat, 1. Joh. 3. v. 30. ut simus *αυτοκατάκριτοι*, Tit. 3. v. 11. Verum Christus Passione sua impromerita, testibus his os obturavit, ut nemo nos accusare possit : Rom. 8. v. 33. De hoc enim Jesu testimonium perhibent omnes Prophetæ, Act. 10. v. 43. ideo multò æquius dicere possumus : Quid desideramus plura testimonia ? Si enim testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est, 1. Joh. 5. v. 9. 10. 11.